

Sygn. akt I C 639/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2013r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Beata Sokalska

Protokolant Paulina Szkutnik

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2013r. w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z powództwa K. Z. (1), Z. Z.

przeciwko I. Z.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej I. Z. na rzecz powodów K. Z. (1) i Z. Z. kwoty po 17.000,00 złotych (siedemnaście tysięcy złotych 00/100) dla każdego z nich z odsetkami ustawowymi od kwot po 5.000,00 złotych na rzecz każdego z powodów od 16 grudnia 2010r. i od kwot po 12.000,00 złotych na rzecz każdego z powodów od 31 marca 2011r.;

II. Zasądza od pozwanej I. Z. na rzecz powodów K. Z. (1) i Z. Z. kwoty po 3.267,00 złotych dla każdego z powodów tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. Nakazuje pozwanej I. Z. uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Kłodzku) kwotę 20,65 złotych tytułem kosztów sądowych;

IV. Wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności do kwot po 3.386,00 złotych dla każdego z powodów.

Sygn. akt I C 639/11

UZASADNIENIE

Powodowie K. Z. (1) i Z. Z. domagali się w pozwie zasądzenia od pozwanej I. Z. kwoty po 17.000,00 złotych dla każdego z nich z odsetkami od kwot po 5.000,00 złotych od 16.12.2010r. i od kwot po 12.000,00 złotych od 31.03.2011r.

W uzasadnieniu podali, że K. Z. (2) zmarł w dniu 12.10.2010r. w K.. W chwili otwarcia spadku pozostawał w związku małżeńskim z pozwaną I. Z.. Miał troje dzieci w tym powodów K. i Z. Z.. Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Kłodzku z 17.02.2011r. sygn. akt. I Ns 135/11 spadek po K. Z. (2) odziedziczyła w całości pozwana na podstawie testamentu notarialnego z 25.03.1999r. Spadkodawca nie pozostawił w zasadzie żadnego majątku, bowiem umową darowizny z dnia 21.09.2009r. przeniósł na pozwaną własność nieruchomości lokalowej stanowiącej jego majątek osobisty- nieruchomość to lokal mieszkalny nr (...) położony w budynku przy ul. (...) w N. o powierzchni 49 m².

Powodowie jako zstępni spadkodawcy należą do kręgu uprawnionych po nim do zachowku na podstawie art. 991 § 1 K.C. Ponieważ nie otrzymali należnego im zachowku w sposób przewidziany w art. 991 § 2 K.C. przysługuje

im roszczenie o zapłatę sum pieniężnych odpowiadających połowie wartości udziału, który przypadąłby im przy dziedziczeniu ustawowym.

Wyliczenie wysokości roszczeń następuje od wartości dokonanej przez spadkodawcę darowizny, zgodnie z zasadami uwarunkowanymi w art. 993 i nast. K.C., bo brak jest aktywów spadku.

Po śmierci spadkodawcy strony zawarły ugodę (umowę), w której pozwana zobowiązała się do zapłaty na rzecz powodów po 17.000,00 złotych w terminach do 15.12.2010r. po 5.000,00 złotych oraz do 30.03.2011r. resztę należności. Przyjęto więc, że nieruchomości lokalowa ma wartość 136.000,00 złotych ($136.000,00 : 8 = 17.000,00$ zł).

Pozwana nie wywiązała się jednak ze swego zobowiązania odmawiając pismem z dnia 17.01.2011r. zapłaty zachowku.

Powodowie przeczą, aby zachodziły podstawy do uchylenia się przez pozwaną od skutków prawnych swojego oświadczenia w przedmiocie zapłaty zachowku. Nie ulega wątpliwości, że zachówek powodom się należy oraz że zobowiązaną do zapłaty jest pozwana.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa ponad kwotę uznaną przez nią tj. po 3.386,00 złotych dla każdego z powodów.

W uzasadnieniu podniosła, że od 1989r. pozostawała z K. Z. (2) z konkubincją. Zamieszkiwali w lokalu położonym przy ul. (...) w N., którego właścicielem była Gmina Miejska N., a K. Z. (2) najemcą. Pozwana i K. Z. (2) postanowili zawrzeć związek małżeński, uzgodnili że przedtem pozwana sprzeda należący do niej lokal mieszkalny, a K. Z. (2) złoży wniosek w Gminie Miejskiej N. o wykup wynajmowanego przez siebie lokalu. Pozwana miała przekazać K. Z. (2) środki uzyskane ze sprzedaży swojego mieszkania, na wykup od Gminy lokalu w N. ul. (...).

W dniu 29.07.1998r. pozwana sprzedała swoje mieszkanie, zaś K. Z. (2) w dniu 25.03.1999r. zakupił od Gminy Miejskiej w N. lokal położony w N. przy ul. (...). Przed zawarciem umowy pozwana przekazała K. Z. (2) kwotę 11.320,05 złotych na zakup tego lokalu, ze swoich środków pozwana opłaciła również koszty związane z aktem notarialnym, przekazana przez pozwaną kwota stanowiła 50 % ceny wyżej wymienionego lokalu.

Następnego dnia K. Z. (2) sporządził testament notarialny powołując do spadku pozwaną.

Pozwana podpisała w dniu 10.11.2010r. umowę- ugodę, że z tytułu zachowku zapłaci powodom po 17.000,00 złotych. Już kilka dni po pogrzebie

K. Z. (2) powodowie zażądali zachowku grożąc jej wytoczeniem sprawy sądowej i obciążeniem jej kosztami sądowymi. Do dnia podpisania ugody powodowie nachodzili pozwaną jeszcze kilkakrotnie. Pozwana była wtedy w traumie po stracie męża i nie zdawała sobie sprawy ze swoich uprawnień i ze skutków podpisania ugody, pozostając przy tym w ewidentnym błędzie co do wyliczonych przez powodów kwot zachowku.

Pozwana kwestionuje wyliczoną przez powodów wartość nieruchomości lokalowej. Zdaniem pozwanej nieruchomości ta jest warta 90.000,00 złotych, a od kwoty tej należy odliczyć kwotę 49.500,00 złotych jako równowartość nakładów pozwanej z jej majątku osobistego na majątek osobisty K. Z. (2). Nadto pozwana poniosła koszty związane z pochówkiem męża ponad kwotę otrzymanego zasiłku pogrzebowego. Poniosła również koszty związane z nagrobkiem, na który zaciągnęła pożyczkę. Nadto 25.11.2009r. z mężem K. Z. (2) zaciągnęła pożyczkę na kwotę 8.421,05 złotych inwestując pieniądze w wymianę ogrzewania c.o. Zdaniem pozwanej od wartości lokalu 90.000,00 złotych odliczyć należy 49.500,00 złotych tytułem nakładów z jej majątku na majątek K. Z. (2), co daje kwotę 40.500,00 złotych jako wartość spadku. Od tej kwoty należy odliczyć 7.860,00 złotych tytułem kosztów pochówku, 5.646,00 złotych kredytu na wymianę ogrzewania co daje 27.094,00 złotych stanowiącą podstawę wyliczenia zachowku. Pozwana uznaje, że powodom przysługuje zachówek w kwotach po 3.386,00 złotych dla każdego i do tej kwoty uznała powództwo.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 10.11.2010r. powodowie K. Z. (1) i Z. Z. zawarli ugodę- umowę z pozwaną I. Z., na podstawie której pozwana zobowiązała się zapłacić powodom kwoty po 17.000,00 złotych dla każdego z nich, w ratach po 5.000,00 złotych do 15.12.2011r. i po 12.000,00 złotych do 30.03.2011r., tytułem zachowku po zmarłym K. Z. (2).

(dowód: k. 10 akt sprawy, zeznania stron k. 148-151v);

Powyższą ugodę strony zawarły w obecności J. Z.iK. Z. (3).

(dowód: zeznania świadka J. Z., K. Z. (3)k. 68-71, J. G., M. G.k. 97-99, zeznania stron k.148-151v);

Powodowie przed podpisaniem ugody poinformowali pozwaną, iż koszt lokalu mieszkalnego, który wchodzi w skład spadku wynosi 130.000,00 złotych, wobec czego po rozmowach strony uzgodniły, iż pozwana zapłaci powodom kwoty po 17.000,00 złotych tytułem zachowku. Powodowie nie grozili pozwanej, a podpisując ugodę pozwana godziła się na jej wykonanie.

(dowód: zeznania pozwanej k. 150v);

Pozwana nie złożyła oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych swojego oświadczenie woli.

(bezsporne)

Ojciec powodów K. Z. (2) zmarł w dniu 12.10.2010r. w K.. W chwili otwarcia spadku pozostawał w związku małżeńskim z pozwaną I. Z.. Zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Kłodzku z 17.02.2011r. sygn. akt I Ns 135/11 spadek po K. Z. (2) odziedziczyła w całości pozwana na podstawie testamentu notarialnego z dnia 25.03.1999r.

(dowód: akta tut. Sądu I Ns 135/11);

W dniu 16.09.2000r. K. Z. (2) zawarł związek małżeński z pozwaną I. Z..

(dowód: akta tut. Sądu I Ns 135/11);

Spadkodawca - ojciec powodów- K. Z. (2) nie pozostawił żadnego majątku, ponieważ umową darowizny zawartą w dniu 21.09.2009r. przeniósł na pozwaną własność nieruchomości lokalowej stanowiącej jego majątek osobisty. Nieruchomość ta, to lokal mieszkalny położony w N. w budynku przy ul. (...)

(dowód: akt notarialny k. 27-28);

Spadkodawca K. Z. (2) w/w nieruchomość nabył w dniu 25.03.1999r. od Gminy Miejskiej N. za kwotę 11.320,05 złotych.

(dowód: akt notarialny k. 25-26, pismo Urzędu Miejskiego k. 92);

Spadkodawca K. Z. (2) od 1970r. przebywał na rencie górniczej z tytułu wypadku przy pracy, od 1984r. pobierał też emeryturę górniczą. Otrzymał też kilkakrotnie odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej. Ostatnie w lipcu 1997r. w kwocie 4.748,00 złotych.

(dowód: k. 90 i 125-128);

K. Z. (2)nie posiadał konta w Banku i nie korzystał z kredytów bankowych.

(dowód: zeznania powodów k. 148-150, informacja (...) k. 95);

Pozwana poniosła koszty związane z pochówkiem K. Z. (2) łącznie w kwocie 7.862,80 złotych, zasilek pogrzebowy ZUS wyniósł 6.395,70 złotych.

(dowód: informacja k. 118);

Od 21.09.2009r. pozwana na mocy umowy darowizny stała się właścicielem lokalu w N. przy ul. (...).

Sąd zważył

Niesporne w sprawie jest, że strony zawarły w dniu 10.11.2010r. umowę-ugodę, na mocy której pozwana zobowiązała się do zapłaty na rzecz powodów kwoty po 17.000,00 złotych dla każdego z nich w kwotach po 5.000,00 złotych do 15.12.2010r. i po 12.000,00 złotych do 30.03.2011r.

Bezsporne jest też, że pozwana nie wywiązała się ze swojego zobowiązania, odmawiając pismem z dnia 17.01.2011r. zapłaty.

Niesporne jest też, że pozwana nie złożyła na piśmie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli.

Poza sporem jest, że powodowie mają prawo do zachowku.

Sporna pozostaje natomiast okoliczność czy pozwana może skutecznie uchylić się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli.

Czynność prawna dokonana pod wpływem błędu lub groźby jest dotknięta tzw. względną nieważnością i osoba, która złożyła oświadczenie dotknięte jedną z tych wad, może unieważnić czynność prawną przez uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli. Uchylenie się następuje przez oświadczenie woli złożone drugiej stronie na piśmie (art. 88 § 1 K.C.).

W przedmiotowej sprawie pozwana nie wykazała by działała pod wpływem błędu lub groźby, nadto nie złożyła na piśmie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli.

Z zeznań świadków J. Z., K. Z. (3) oraz powodów jasno wynika, że podczas rozmów dotyczących ustalenia warunków umowy, powodowie nie grozili pozwanej, nadto informowali pozwaną, iż sprawdzili cenę nieruchomości i wynosiła ona wtedy 130.000,00 złotych, wobec tego wyliczyli, iż należny im zachówek wynosi po 17.000,00 złotych dla każdego z nich i na taką kwotę strony podpisały ugodę.

Zeznania świadków i powodów należy uznać za wiarygodne, bowiem znajdują potwierdzenia w pozostałym zebranym materiale dowodowym w szczególności w zeznaniach pozwanej (vide k. 150v).

Nie wykazała również pozwana by działała pod wpływem błędu. Zgodnie z treścią art. 84 § 1 K.C. zdanie 2, wymagane jest dla dopuszczalności uchylenie się od skutków prawnych, aby błąd wywołała, choćby bez winy osoba, której zostało złożone oświadczenie woli, lub też osoba ta wiedziała o błędzie lub mogła go z łatwością zauważyć.

Z zeznań powodów wynika, iż wartość nieruchomości lokalowej, którą podarował ich ojciec pozwanej wynosi około 130.000,00 złotych, a cenę ustalili na podstawie cen podobnych nieruchomości w Internecie i taką informację podali pozwanej przed podpisaniem ugody, na co ona wyraziła zgodę (vide. zeznania stron).

Jednocześnie powodowie nie zostali wtedy poinformowani przez pozwaną i nie wiedzieli, że pozwana może mieć roszczenie o rozliczenie nakładów przez nią poczynionych na majątek osobisty ich ojca.

Na marginesie zaznaczyć należy, iż nie znalazły potwierdzenia w zebranym materiale dowodowym zarzuty pozwanej, iż ze swojego majątku przekazała ojcu powodów K. Z. (2) 12.050,05 złotych na nabycie przez niego od Gminy Miejskiej N. lokalu mieszkalnego.

Zgodnie z treścią aktu notarialnego i informacji z Urzędu Miasta N. to spadkodawca K. Z. (2) zapłacił należność na w/ w lokal. Z zebranego materiału dowodowego w szczególności informacji ZUS o wysokości świadczeń otrzymywanych

przez K. Z. (2), w tym odszkodowań z tytułu choroby zawodowej wynika, że spadkodawca posiadał środki na wykup lokalu mieszkalnego, a pozwana nie udowodniła, że przekazała K. Z. (2) pieniądze na zakup w/w nieruchomości.

Nie polega na prawdzie twierdzenie pozwanej, iż wraz z mężem

K. Z. (2) zaciągnęli w dniu 25.11.2009r. pożyczkę na kwotę 8.421,05 złotych inwestując ją w wymianę ogrzewania piecowego na ogrzewanie c.o.

Jak wynika z umowy pożyczki z dnia 25.11.2009r. (k. 29-40) - wbrew twierdzeniom pozwanej- to stroną umowy nie była ona wspólnie z mężem, bo jak wynika z treści umowy stroną umowy była wyłącznie pozwana. Nie wykazała też pozwana by zaciągnięty kredyt spożytkowała na remont ogrzewania.

Nadto, od 21.09.2009r. pozwana była właścicielką mieszkania, a zatem jeśli faktycznie zaciągnięty w dniu 25.11.2009r.,. kredyt zużyła na zmianę sposobu ogrzewania, to spłaty kredytu do otwarcia spadku stanowią nakład z majątku wspólnego jej i spadkodawcy na jej majątek osobisty, zatem nie ma długu spadkowego.

Z uwagi na przytoczone okoliczności prawne i faktycznie uznać należy, iż pozwana zgodnie z zawartą umową-ugodą, zobowiązana jest zapłacić na rzecz powodów kwoty po 17.000,00 złotych dla każdego z nich.

Wobec tego Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwoty po 17.000,00 złotych z odsetkami do kwot po 5.000,00 złotych od dnia 16.12.2010r. i od 12.000,00 złotych od 31.03.2011r. (zgodnie z ugodą). Ponieważ pozwana uznała roszczenie do kwoty po 3.267,00 złotych dla każdego z powodów, to Sąd na podstawie art. 333§ 1 pkt. 2 k.p.c. nadał rygor natychmiastowej wykonalności do tej kwoty.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 95 k.p.c.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.